

Eörsi István

A hazugság minősége

Gyalogos urat halálra gázolja egy autó. Igazat a tanúk csak egyféleképpen mondhatnak a történelekről, mert a folyamat egyféleképpen zajlott le. Tévedniük már többféleképpen lehet. Egyikük vélheti úgy, hogy az autó negyven kilométeres sebességgel haladt, a másik tanú szerint hetvennel. A harmadik úgy látta, hogy Gyalogos úr féktávolságon belül lépett az úttestre,

a negyedik szerint a sofőrnek lett volna ideje fékezni. A tévedések tudatosan is elkövethetők, és ekkor már hazugságok. Ezek számát tovább növelheti a képzelőerő léleménye. Az egyik tanú közli, hogy barátja, Gyalogos úr szerelmi bánatában vetette autó alá magát. Egy másik tanú szerint a jármű vezetője be akarta neki bizonyítani, hogy büntetlenül is gázolhat. De mit szólunk az olyan tanúhoz, aki szerint Gyalogos úr gázolta el az autót? Politikai életünk lezüllesztését jelzi, hogy folyamatosan romlik ebben a szférában a hazugság minősége. A rendszerváltozás kezdetétől néhány évig a politikusok egy része vagy azért lódított – például a Dunagate-botrány kapcsán –, mert ki akarta vágni magát szorult helyzetéből, vagy pedig azért, hogy megnyerje a pluralizmusba szabadult választókat. Mindkét esetben hitelességre kellett törekednie. Ez a törekvés tiszteletre méltó. Ha súlyt helyezek rá, hogy higgyenek a hazugsá-

„Egy Csoóri vagy egy Csurka fantáziajátékai annak a nacionalista, rasszista rétegnek az ízlését szolgálják ki, amelynek segítségével hatalomra szeretnének kerülni...”

gaimnak, akkor megbecsülöm azokat, akiket félrevezettek. Az utóbbi időben a kombattáns háryjánosok nem tartják fontosnak, hogy a közönség higgyen nekik. A Hatóság szégyenszemre azt állítja, hogy le kellett puffantania egy megzavarodott, beteg embert, mert az veszélyeztette a felfegyverzett rendőröket. – A keresztény és ráadásul demokrata pártfőnök ország-világ előtt egyesülni óhajt Erdéllyel, mielőtt megérkezne Európába; aztán pár nap múlva azt mondja, hogy nem mondta, amit bárki hallhatott. – A Világmagyar azért nem engedélyezi a demokráciát, mert a Securitate és a Moszad ügynökei befurakodtak a szövetségébe. (Ez utóbbiak nyilván azért, hogy megghiúsítsák az Izraelbe vándorolt magyar zsidók autonómiatörekvéseit.) – A bukott ipari miniszter azt a megrendítő hazugságot engedi meg magának, hogy az általa szétküldött perdöntő körlevélre egy dr. Anonymus nevű tisztviselő odahamisította az aláírását. Válaszképp mérvadó politikusok, mindkét kormánypárt vezető személyiségei kijelentik róla, hogy talpig becsületes férfi. – Le Pen legjobb magyar tanítványa szerint a náci Szabó Albert valójá-

ban álnáci, akit feltehetően az SZDSZ mozgat, hogy ily módon megzavarja az ő köreit.

A Fiatal Magyar Polgár a Magyar Hírlapban azt nyilatkozta, hogy a két kormánypártnak nagy gyakorlata van a koncepciós perekben; más alkalommal azzal rukkol elő, hogy a két kormánypárt eszmei egysége a forradalom leverése után, a megtorlás éveiben alapozódott meg. Azért említem meg utolsónak ezt az ikermegnyilatkozást – melyért pert érdemelne, vagy legalábbis azt, hogy elnáspángolják a popsiját –, mert a hazugság minőségének újabb romlásával szembesít bennünket. Egy Csoóri vagy egy Csurka fantáziajátékai ugyanis annak a nacionalista, rasszista rétegnek az ízlését szolgálják ki, amelynek segítségével hatalomra szeretnének kerülni; és ezért adekvátak is. Orbán viszont nem a Fiatal Magyar Polgárok ízlése szerint hazudozik (megdöbbenő, hogy közülük senki sem kéri ki magának ezt a szégyent), hanem az aljaszélsojjobboldal elvárásai szerint. Az általunk nemrégiben amúgy is kompromittált Potyka bácsitól el akarja hódítani Király Izabellát. A legújabb mélypontra tehát annak az ellentétnek a segítségével jut el, amely a róla mint Fiatal Magyar Polgárról történelmileg kialakult összkép és behálózandó közönségének jól ismert fizimiskája között feszül.

Vajon hogyan politizál majd az ekképpen megnyert tömeggel? Ha netán valamikor döntési helyzetbe kerül, akkor figyelmébe ajánlom majd az anekdotabeli fiatalembert, aki sohasem nősül meg. Ugyanis tudja, hogy gyalázat volna elvennie azokat, akik hajlandók hozamenni.